

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 23 mars 2022
(OR. en)

7426/22
ADD 1

AGRI 111
ENV 255
AGRIFIN 33
AGRIORG 35
SOC 180
COH 23
ALIM 2
COHAFA 36
DEVGEN 54

FÖLJENOT

---

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	23 mars 2022
till:	Jeppé TRANHOLM-MIKKELSEN, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	COM(2022) 133 final - ANNEXES 1 to 2
Ärende:	BILAGOR till MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, EUROPEISKA RÅDET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN OCH REGIONKOMMITTÉN Säkra livsmedelsförsörjningen och stärka motståndskraften i livsmedelssystemen

---

För delegationerna bifogas dokument – COM(2022) 133 final - ANNEXES 1 to 2.

Bilaga: COM(2022) 133 final - ANNEXES 1 to 2

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 23.3.2022
COM(2022) 133 final

ANNEXES 1 to 2

BILAGOR

till

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
EUROPEISKA RÅDET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA
KOMMITTÉN OCH REGIONKOMMITTÉN**

Säkra livsmedelsförsörjningen och stärka motståndskraften i livsmedelssystemen

BILAGA 1

GLOBAL LIVSMEDELSTRYGGHET OCH EU:S JORDBRUKSBASERADE LIVSMEDELSKEDJA

Situationen i EU

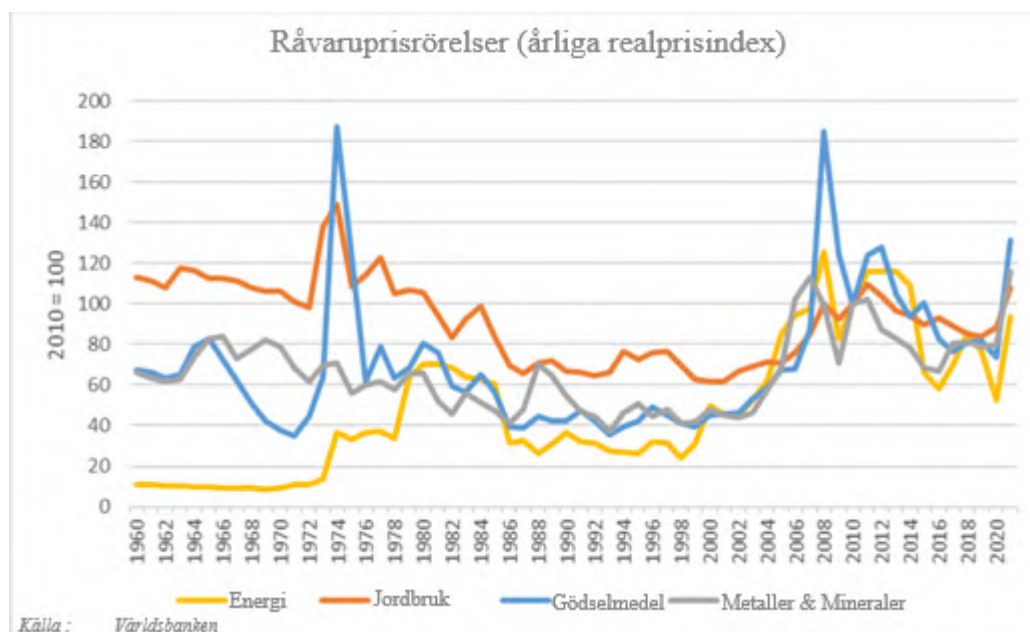
EU är i stort sett självförsörjande när det gäller viktiga livsmedelsprodukter. EU är en viktig exportör av vete och korn och kan till stor del täcka sin konsumtion av andra basgrödor som majs eller socker. EU är också i stort sett självförsörjande när det gäller animaliska produkter, både mejeriprodukter och köttprodukter (utom får- och getkött), fisk och skaldjur, frukt och grönsaker (persikor, nektariner, äpplen, tomater och apelsiner).

För vissa specifika produkter är EU dock en betydande nettoimportör. I vissa fall är det svårt att ersätta importerade produkter, oavsett om det gäller volym, importkällor, kvalitet eller kostnader. Detta gäller för tropiska produkter (tropiska frukter, kaffe, kakao), fiskprodukter, foder och en rad olika tillsatser, såsom vitaminer och aminosyror som är avgörande för produktionen av foderprodukter eller livsmedel. Framför allt kommer under 2021/22 22 % av foderproteinet från länder utanför EU, medan denna andel uppgår till 75 % för mjöl av oljeväxtfrön¹ (främst soja).

Effekterna av den globala ökningen av råvarupriserna

Den nuvarande allmänna ökningen av råvarupriserna har vissa likheter med 2008 års prisökning för livsmedelsråvaror när det gäller dess allmänna karaktär av höga nivåer, samverkande rörelser och hög volatilitet för alla råvarupriser. Då som nu är prisökningen på insatsvaror för jordbruksprodukter en multiplikator för prisökningar på livsmedel, och uppvisar än en gång det problem som producenterna står inför när det gäller flaskhalsar och eftersläpningar i prisöverföringen i livsmedelskedjan, samtidigt som det ändå leder till betydande prisökningar på livsmedel.

Figur 1. Råvaruprisrörelser

¹ EU protein feed balance sheet, GD Jordbruk och landsbygdsutveckling.

Det finns dock vissa stora skillnader mellan de två episoderna. **De relativa lagernivåerna för viktiga jordbruksråvaror är högre idag.** Även om lagren av viktiga basråvaror har minskat något under de senaste fyra åren ligger lagerkvoten i förhållande till förbrukningen inte ens nära den nivå som föregick prishöjningen 2008–10, även om man tar hänsyn till att Ukraina och Ryssland inte kommer att försörja marknaderna fullt ut under detta regleringsår.

Regleringen av och insynen på råvarumarknaderna har förbättrats avsevärt sedan 2008 års meddelande om livsmedelspriser i Europa², som utarbetades i efterdyningarna av livsmedelsprishöjningen 2007/2008. Vid den tidpunkten rekommenderade kommissionen att man skulle **främja konkurrenskraften i livsmedelskedjan**, kraftfullt genomdriva konkurrens- och konsumentskyddsregler, se över och vid behov **förbättra lagstiftningen om livsmedelskedjans funktion**, förbättra konsumentinformationen och motverka spekulation på marknaderna för jordbruksråvaror och derivat. Alla dessa rekommendationer har omsatts i lagstiftning och politiska åtgärder (se bilaga 2), och utgör en stabil utgångspunkt för att hantera dagens kris.

De höga energiprisernas inverkan på EU:s jordbruk och fiske

Förutom den direkta exponeringen för ökningen av **energipriser** är livsmedelssektorn exponerad för inflationseffekterna från en rad produkter och tjänster. Livsmedelssektorn är den största konsumenten av gödselmedel och fytosanitära produkter, men också av maskiner och livsmedelsförpackningsmaterial, och påverkas av de ökade transportkostnaderna.

Effekterna av de **ökade kostnaderna för gödselmedel** har varit särskilt akuta. Gödselmedel utgör 18 % av insatskostnaderna för gårdar med jordbruksgrödor (genomsnitt 2017–19). Naturgas är den viktigaste bestämmande faktorn för priset på kvävebaserade gödselmedel. Den utgör 60–80 % av de rörliga insatskostnaderna för deras produktion. Höga grossistpriser på naturgas leder till höga priser på gödselmedel (priserna för kvävebaserade gödselmedel som urea nådde en topp på ungefär samma nivåer som under finanskrisen 2007–2008). Vissa producenter av gödselmedel i EU stoppade tillfälligt sin produktion eftersom energikostnaderna var för höga. Priserna på stenbaserade gödselmedel (fosfat och i ännu högre grad kalium) är mindre korrelerade med energipriserna, även om de också är utsatta för tryck på grund av Rysslands och Belarus betydelse för världsproduktionen.

Även om EU importerar gödselmedel till ett värde av 3 miljarder euro från Ryssland är beroendet av import av kvävebaserade gödselmedel fortfarande begränsat, och mer än 90 % av EU:s förbrukning tillhandahålls av EU:s inhemska industri. Industrin är dock starkt beroende av gas av ryskt ursprung.

Fiskerisektorn drabbas också hårt av de ökade priserna på marina bränslen. Priset på marina bränslen är för närvarande rekordhøgt jämfört med de senaste två årtiondena och har ökat med 100 % jämfört med genomsnittspriset 2021. Med bränslepriser på denna nivå ligger de flesta av EU:s flottsegment under sin brytpunkt för intäkter och täcker inte sina driftskostnader. Ökade elkostnader är ett stort problem för **vattenbrukssektorn** (för

---

² KOM(2008) 821 slutlig.

vattenpumpning och vattencirkulation) och beredningssektorerna (produktionslinjer och lagrings- och frysanläggningar).

Inkomstsituationen för jordbruket

Goda produktionsnivåer och priser för EU:s jordbruk ledde till en förbättring av 2021 års jordbruksinkomst per anställd jämfört med genomsnittet för 2017–19. Den **mycket kraftiga ökningen av insatskostnaderna** sätter press på marginalerna, särskilt vid djurhållning, framför allt för griskött, och vattenbruksproducenter, som redan har mycket högre foderkostnader. **Den genomsnittliga jordbruksinkomsten per anställd förväntas därför minska under 2022 och 2023**, vilket innebär att de vinster som gjorts under 2020 och 2021 försvinner, med en kraftigare minskning för djuruppfödare.

Ökade kostnader för logistik och andra insatsfaktorer

Livsmedelstillverkare, handlare och återförsäljare står inför ökade kostnader för transport och logistik (bulk, container eller med flyg). Covid-19-utbrottet och den starka ekonomiska återhämtning som följde har överbelastat godstransportkapaciteten till sjöss. Med ytterligare störningar i Svarta havet kommer sjöfarten att utsättas för ytterligare påfrestningar. Kostnaderna för andra insatsvaror ökar också: detta gäller t.ex. förpackningskostnader (träförpackningar + 37 %, papper och pappersmassa + 26 %, plast + 13 %)³. Brist på arbetskraft och svårigheter att rekrytera till EU:s livsmedelsindustri rapporteras också spela en roll (+ 62 % lediga platser inom livsmedelsindustrin).

Stigande livsmedelspriser i EU

Sist men inte minst har **konsumentpriserna för livsmedel ökat** sedan sommaren 2021 med 5,6 % på årsbasis i februari 2022, vilket är den högsta ökningen sedan början av covid-19-pandemin. Livsmedel är en viktig komponent i den totala inflationstakten (HIKP⁴), med en genomsnittlig andel på 16 % i EU-27, till vilken ytterligare 6 % för hotell- och restaurangbranschen kan läggas till. Som jämförelse utgör energikostnaderna för bostäder och transporter en andel på 10 % av den genomsnittliga inköpsorgen för hushåll.

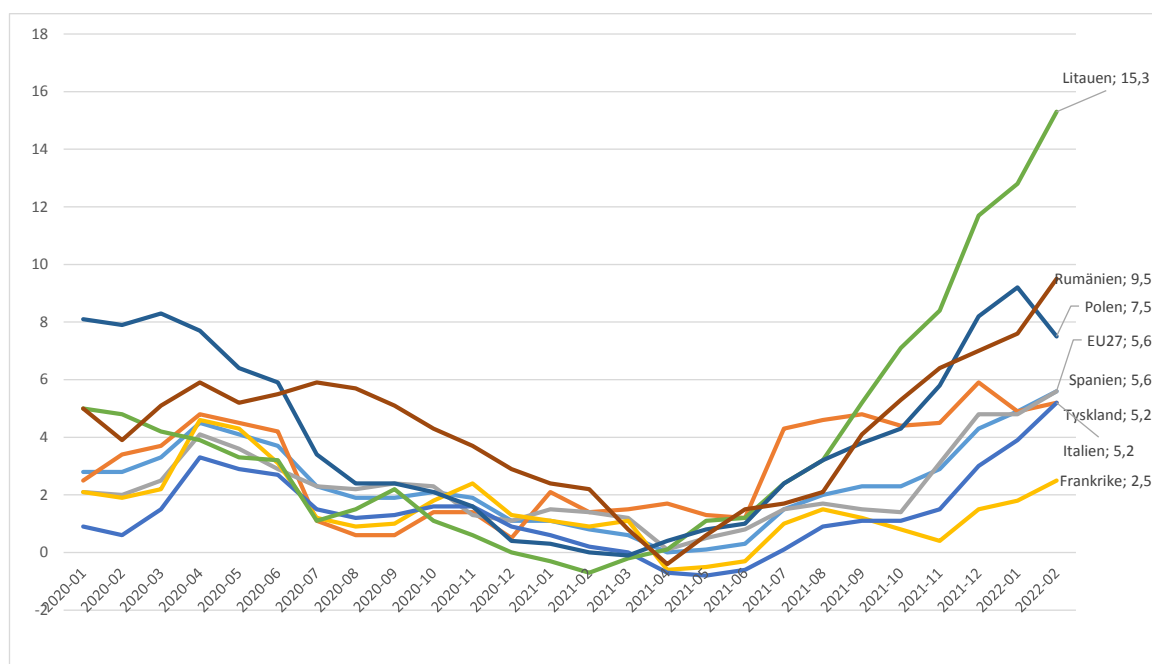
Medlemsstaterna påverkas på olika sätt, beroende på deras respektive nationella ekonomiska situation, på strukturen i deras livsmedelskedjor och på nationella konsumtionsmönster.

---

³ <https://www.fooddrinkeurope.eu/wp-content/uploads/2022/03/Economic-Bulletin-on-Input-Costs-NovDec-2021-FINAL-public-version.pdf>

⁴ Harmoniserat konsumentprisindex.

Figur 2. Inflation i livsmedelspriser efter medlemsstat

Källa: [Eurostat](#) (utvalda medlemsstater).

Ukraina, Ryssland och den globala livsmedelstryggheten

Effekten av den ryska invasionen av Ukraina kom utöver redan ansträngda (energi)råvarumarknader och inflationstryck⁵. Dessutom påverkas den globala livsmedelstryggheten: **Ukraina och Ryssland** är viktiga aktörer på den globala marknaden för spannmål och oljeväxter. Ukraina står för 10 % av världsmarknaden för vete, 13 % av kornmarknaden och 15 % av majsmarknaden och är den viktigaste aktören på marknaden för solrosolja (över 50 % av världshandeln). För Rysslands del är dessa tal 24 % (vete), 14 % (korn) och 23 % (solrosolja). Ryssland är också en stor exportör av vit fisk, särskilt alaska pollock för beredningsindustrin (16 % av utbudet).

Nordafrika och Mellanöstern importerar mer än 50 % av sitt spannmålsbehov från Ukraina och Ryssland. Länderna i östra Afrika importerar 72 % av sin spannmål från Ryssland och 18 % från Ukraina. Ukraina är också en viktig leverantör av (foder)majs till Europeiska unionen och Kina.

Ukraina är EU:s fjärde största leverantör av livsmedel och en viktig källa till spannmål (52 % av EU:s majsimport, 19 % av vete), vegetabiliska oljor (23 % av EU:s import) och oljeväxter (22 % av EU:s import, särskilt 72 % av EU:s import av raps). Ryssland exporterar mindre till EU.

Med tanke på Ukrainas betydelse i den internationella handeln får störningar i Ukrainas jordbruksproduktion och logistik, i kombination med ökade frakt- och försäkringskostnader, stora **återverkningar på världsmarknaden** och därmed på

⁵ En omfattande analys finns i informationsmeddelandet från FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation "The importance of Ukraine and the Russian Federation for global agricultural markets and the risks associated with the current conflict", av den 11 mars 2022, <https://www.fao.org/3/cb9013en/cb9013en.pdf>, eller i "The Ukraine Conflict and Global Food Price Scares", R. Vos, J. Glauber, M. Hernandez, and D. Laborde, av den 1 mars 2022, <https://www.foodsecurityportal.org/node/1921>.

spannmålspriserna. Sedan början av konflikten har en kraftig ökning av världsmarknadspriserna på spannmål redan noterats, som är högre än 2007/2008. Denna situation äventyrar inte bara livsmedelsförsörjningen till den ukrainska befolkningen, utan även livsmedelsförsörjningen i de länder utanför EU som är beroende av import av råvaror från Ukraina.

Ukrainas jordbruksproduktionspotential påverkas kraftigt av den ryska invasionen av landet. Utöver det mänskliga lidandet, förstörelsen och farorna med krigföringen råder det brist på arbetskraft för jordbruk och fält, även i angränsande medlemsstater. De viktigaste insatsvarorna är knappa och svåra eller omöjliga att få tag på. I Ukraina kommer förmågan att så vårgöror och skörda både vår- och vintergöror under 2022 att vara avgörande, och krigets effekter kommer sannolikt att sträcka sig över flera år, inte minst på grund av krigsskadorna på infrastruktur och logistiska anläggningar. Även om produktionen i Ryssland inte skadas av kriget, kvarstår osäkerheten om landets förmåga att exportera stora mängder via Svarta havet.

Tryggad livsmedelsförsörjning i ett globalt sammanhang

Oron för en osäker livsmedelsförsörjning fortsätter att växa globalt sett. FN har betonat att klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald utgör det största globala hotet mot livsmedelstryggheten⁶. FAO rapporterar att 811 miljoner människor fortfarande är kroniskt undernärda och att en kombination av bakomliggande orsaker hindrar framsteg mot att nå det andra målet för hållbar utveckling, ”ingen hunger”. Klimatförändringarna förväntas förvärra situationen i avsaknad av effektiva begränsnings- och anpassningsåtgärder. Stigande livsmedelspriser har en omedelbar effekt på medborgarna i både utvecklingsländer och de minst utvecklade länder som är beroende av livsmedelsinköp. **FAO:s livsmedelsprisindex**, som följer månatliga förändringar i internationella råvarupriser, **visar på en allt svårare situation**: det uppgick till i genomsnitt 140,7 punkter i februari 2022, dess **högsta punktantal någonsin**, 3,1 punkter över föregående toppnotering i februari 2011. Medan viktiga mottagare av ukrainskt och ryskt vete enligt uppgift har lager för några månader, **märks prisökningar redan** i länder som befinner sig i en utsatt situation, såsom Syrien och Libanon, samt Algeriet.

Under 2021 uppnådde den globala osäkra livsmedelsförsörjningen aldrig tidigare skådade nivåer, med över 161 miljoner människor som behöver akut livsmedelsbistånd och nästan 0,6 miljoner människor som lever i svältliknande förhållanden. Denna situation kan förvärras ytterligare om livsmedelspriserna fortsätter att stiga.

---

⁶ <https://www.ipcc.ch/srccl/chapter/chapter-5/>, <https://www.fao.org/documents/card/en/c/ca3129en/>.

BILAGA 2

UPPFÖLJNING TILL 2008 ÅRS MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN OM LIVSMEDELSPRISER I EUROPA (KOM(2008) 821 SLUTLIG)

Rekommendationer från 2008 års meddelande	Uppföljning
Främja konkurrenskraften i livsmedelskedjan	<p>Successiva reformer av den gemensamma jordbrukspolitiken (2008, 2013, 2021)</p> <p>Högnivåforumet för en bättre fungerande livsmedelsförsörjningskedja (2010–2019).</p> <p>Frihandelsavtal (med t.ex. Japan, Vietnam, Singapore, Kanada, Mexiko och avtalslutande SADC-stater) som leder till öppnande av marknader och minskning av icke-tariffära hinder för livsmedelsexport.</p> <p>Marknadsövervakning och inrättande av arbetsgruppen för efterlevnad på den inre marknaden.</p> <p>InvestEU: stöd till små och medelstora jordbrukslivsmedelsföretag via EEN-nätverket och tillgång till finansieringsinstrument.</p> <p>EU-partnerskap för kompetens inom jordbruksbaserade livsmedel</p> <p>EU:s uppförandekod för ansvarsfulla livsmedelsföretag och marknadsföringsmetoder.</p>
Säkerställa en kraftfull och enhetlig tillämpning av konkurrens- och konsumentskyddsbestämmelser på livsmedelsmarknaderna av Europeiska kommissionen och nationella konkurrens- och konsumentskyddsmyndigheter	<p>Kommissionen ingrep i och sanktionerade begränsningar av parallellhandeln i ett antal fall på marknaderna för livsmedel.</p> <p>Kommissionen och de nationella konkurrensmyndigheterna stoppade ett antal nationella protektionistiska initiativ om livsmedelsprodukter.</p> <p>Kommissionen godkände vissa sammanslagningar avseende insatsvaror i jordbruket (t.ex. växtskyddsmedel) och vissa livsmedels- och dryckesprodukter (t.ex. mejeriprodukter och öl) under förutsättning att åtgärder vidtogs för att skydda priskonkurrens, valfrihet och innovation.</p>

	<p>Kommissionens omfattande studie om koncentrationen i den moderna detaljhandeln och om hur det urval och den innovation som gjorts tillgänglig för konsumenterna på butikshyllorna utvecklades under åren 2004–2012ⁱ.</p>
<p>Översyn på nationell nivå och/eller EU-nivå, beroende på vad som är lämpligt, av de bestämmelser som kan påverka livsmedelskedjans funktion på ett negativt sätt</p>	<p>Rapport från arbetsgruppen för jordbruksmarknader: <i>Improving market outcomes enhancing the position of farmers in the supply chain</i> (2016)ⁱⁱ</p> <p>Förtydligande av konkurrensbestämmelserna i förordningen om en samlad marknadsordningⁱⁱⁱ, 2018, 2021.</p> <p>Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/633 av den 17 april 2019 om otillbörliga handelsmetoder mellan företag i jordbruks- och livsmedelskedjan</p> <p>Förenkling av bestämmelserna om livsmedelssäkerhet, inbegripet kontroll av ändamålsenligheten i den allmänna livsmedelslagstiftningen.</p>
<p>Bättre information till konsumenter, myndigheter och marknadsaktörer genom inrättandet av en permanent europeisk övervakning av livsmedelspriserna och livsmedelskedjan</p>	<p>Inrättande av sex observationsorgan för jordbruksmarknaden^{iv} och en dataportal avseende jordbrukslivsmedel.</p> <p>Offentliggörande av regelbundna korttidsprognoser^v.</p> <p>Inrättande av Eurostats verktyg för övervakning av livsmedelspriser^{vi}</p> <p>Förbättrade bestämmelser om insyn på marknaden för jordbruksprodukter (kommissionens förordning (EU) 2019/1746, 2021 års ändringar av förordningen om en samlad marknadsordning¹).</p> <p>Inrättande av det internationella informationssystemet för jordbruksmarknaderna (Amis – se avsnitt 3): Eurostats uppgifter om livsmedelspriser</p>
<p>Granskning av åtgärder som ska motverka spekulation till skada för kommersiella aktörer på marknaderna för jordbruksvaror</p>	<p>Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU om att stärka investerarskyddet och förbättra de finansiella marknadernas funktion och göra dem mer effektiva, motståndskraftiga och transparenta.</p>

	<p>Genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/338 ändras direktiv 2014/65/EU för att bidra till återhämtningen från covid-19-krisen.</p> <p>Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 om marknadsmissbruk.</p> <p>Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister är tillämplig på ett brett spektrum av OTC-derivat, däribland vissa råvaruderivat, och ökar transparensen för OTC-handlade råvaruderivat.</p>
--	---

-
- i https://ec.europa.eu/competition/sectors/agriculture/retail_study_report_en.pdf .
  - ii https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/food-farming-fisheries/farming/documents/amtf-report-improving-markets-outcomes_en.pdf
  - iii Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter.
  - iv https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/facts-and-figures/markets/overviews/market-observatories_en
  - v https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/facts-and-figures/markets/outlook/short-term_en
  - vi https://ec.europa.eu/growth/sectors/food-and-drink-industry/competitiveness-european-food-industry/european-food-prices-monitoring-tool_en